

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (rechts), van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns (links), verbonden aan de Universiteit Gent, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Navelbreuk

Operatie vaak noodzakelijk bij navelbreuk

Afgelopen week kreeg ik telefoon van een veehouder. 'Wil je vandaag nog naar een kalf komen kijken? Het is het kalf dat twee maanden geleden is behandeld voor een navelontsteking. Ik denk dat die teruggekomen is, want er is nu weer een verdikking onder haar buik te zien.'

Toen ik even later bij het kalf was, vielen de alertheid en de goede ontwikkeling van het kalf op. Het dier had géén koorts en at volop. De verdikking onder haar buik was goed zichtbaar. De zwelling was niet warm, niet hard en ook niet pijnlijk. Zonder moeite kon ik de zachte uitpuiling terugduwen. Die verdween terug de buik in en de randen – ook de breukpoort genoemd – waren duidelijk te voelen.

Het kalf had een aanzienlijke navelbreuk, maar leek daar nauwelijks last van te hebben. Omdat een navelbreuk van deze omvang zeker niet spontaan geneest, besloten we deze navelbreuk operatief te herstellen. Nadat het dier is

suf gemaakt is het met een ruggenprik verdoofd. De operatie zelf gebeurde terwijl het kalf op de rug lag op een paar pakken stro. Na losmaken en terugduwen van de breuk zijn de buikspieren weer tegen elkaar aan gehecht. De huid werd weer gesloten en het kalf kreeg pijnstillers en een antibioticumkuur. Na

de operatie werd het kalf apart gezet en kreeg het gedurende enkele dagen alleen ruwvoer. Dat voorkomt dat er te veel druk op de wond komt.

*Toon Meesters,
dierenarts te Roosendaal*

De encyclopedie **hernia umbilicalis**

Als bij een kalf de buikspierwand rondom de navel niet goed aansluit, is er sprake van een **hernia umbilicalis** of navelbreuk.

Door de opening in de buikwand kunnen organen zoals darmen, lebmaag, vetweefsel en ophangbanden in die navelbreuk terecht komen. Soms knelt dit af en ontstaat een

klembreuk, waarbij het dier heftige buikpijnen krijgt. Bij zo'n levensbedreigende complicatie is acuut operatief ingrijpen noodzakelijk. Een navelbreuk kan aangeboren zijn, maar meestal is het een gevolg van een doorgemaakte navelontsteking. In het laatste geval kan er ook een navelabsces ontstaan. Dat is een pijnlijke, warme en vaak harde zwelling rondom de navel. Een absces laat zich niet terugduwen in de buik. Een dergelijk absces geneest na eenvoudige chirurgische opening en drainage van dat absces. Een navelbreuk is daarentegen zacht en

niet pijnlijk. Een breuk is terug te duwen in de buik en het kalf is daar niet ziek van. Soms komen navelbreuk en -absces tegelijkertijd voor. Bij een jong dier onder één maand oud herstelt een kleine navelbreuk vaak spontaan. Voor een wat grotere breuk of een breuk bij een iets ouder kalf is een hersteloperatie nodig. De vooruitzichten van een ongecompliceerde navelbreukoperatie zijn heel goed.

In een enkel geval, zoals bij een hele wijde breukpoort en weinig buikspieren, kan ook operatief een netje over de breuk geplaatst worden.

